

Samling af Afgørelser

Sag C-203/16 P

**Dirk Andres
mod
Europa-Kommissionen**

»Appel – statsstøtte – tysk skattelovgivning om visse fremførsler af underskud til fremtidige skatteår («saneringsklausul») – afgørelse, hvorved støtteordningen erklæres uforenelig med det indre marked – annulationssøgsmål – formaliteten – artikel 263, stk. 4, TEUF – individuelt berørt person – artikel 107, stk. 1, TEUF – begrebet »statsstøtte« – betingelsen om selektivitet – fastsættelse af referencerammen – retlig kvalificering af de faktiske omstændigheder«

Sammendrag – Domstolens dom (Anden Afdeling) af 28. juni 2018

- 1. Annulationssøgsmål – fysiske eller juridiske personer – retsakter, som berører dem umiddelbart og individuelt – individuelt berørt – betingelser – kommissionsafgørelse, der forbyder en støtteordning til fordel for en sektor – søgsmål anlagt af modtagerne af en støtte ydet i henhold til denne ordning – formaliteten – betingelser – særlige egenskaber eller en faktisk situation, der adskiller sagsøgeren fra alle andre*
(Art. 107, stk. 1, TEUF og art. 263, stk. 4, TEUF)
- 2. Appel – anbringender – urigtig vurdering af de faktiske omstændigheder og af beviserne – Domstolens prøvelse af bedømmelsen af beviserne – udelukket, medmindre de er gengivet urigtigt – prøvelse af den retlige kvalificering af de faktiske omstændigheder i tvisten – omfattet*
(Art. 256 TEUF)
- 3. Statsstøtte – begreb – foranstaltningens selektive karakter – foranstaltning, der tildeler en skattemæssig fordel – referenceramme til fastlæggelse af, om der foreligger en fordel – kriterier*
(Art. 107, stk. 1, TEUF)
- 4. Statsstøtte – begreb – de offentlige myndigheders ydelse af en fordelagtig skattebehandling til visse virksomheder – omfattet – fordele, der følger af en generel foranstaltning, som finder anvendelse uden forskel på alle erhvervsdrivende – ikke omfattet*
(Art. 107, stk. 1, TEUF)

1. De faktiske modtagere af individuel støtte tildelt i henhold til en støtteordning, der er uforenelig med det indre marked, er individuelt berørt af en kommissionsafgørelse, hvorved denne ordning erklæres uforenelig med det indre marked og pålægges tilbagesøgt, og det er udelukket, at en sagsøger anerkendes som værende individuelt berørt, alene fordi vedkommende er en potentielt begunstiget af denne ordning. Det kan dog ikke heraf udledes, at det eneste relevante kriterium ved vurderingen af, om en sagsøger er individuelt berørt som omhandlet i artikel 263, stk. 4, TEUF af en

kommissionsafgørelse, hvorved en støtteordning erklæres uforenelig med det indre marked, består i, hvorvidt denne sagsøger er en faktisk modtager eller en potentiel modtager af en støtte ydet i henhold til denne ordning.

Denne retspraksis, der er udviklet i en specifik statsstøttesammenhæng, er således kun et særligt udtryk for det relevante retlige kriterium med henblik på bedømmelsen af den individuelle berørthed som omhandlet i artikel 263, stk. 4, TEUF, ifølge hvilket en sagsøger er individuelt berørt af en afgørelse, der er stilet til en anden person, når denne afgørelse rammer sagsøgeren på grund af visse egenskaber, som er særlige for vedkommende, eller på grund af en faktisk situation, der adskiller den pågældende fra alle andre. Hvorvidt en sagsøger kan eller ikke kan være omfattet af kategorien af de faktiske modtagere eller de potentielle modtagere af en individuel støtte ydet i henhold til en støtteordning, der er blevet erklæret uforenelig med det indre marked, kan følgelig ikke være afgørende med henblik på at afgøre, om denne sagsøger er individuelt berørt af denne afgørelse, når det under alle omstændigheder er påvist, at sagsøgeren i øvrigt rammes af denne afgørelse på grund af visse egenskaber, som er særlige for vedkommende, eller på grund af en faktisk situation, der adskiller den pågældende fra alle andre

(jf. præmis 46-48)

2. Bedømmelsen af de faktiske omstændigheder og bevismaterialet udgør ikke et retsspørgsmål, der som sådant er undergivet Domstolens prøvelsesret i forbindelse med en appel, medmindre der er tale om en urigtig gengivelse af disse faktiske omstændigheder og dette bevismateriale. Når Retten har fastlagt eller vurderet de faktiske omstændigheder, er Domstolen dog i henhold til artikel 256 TEUF kompetent til at gennemføre en kontrol med den retlige kvalificering af disse faktiske omstændigheder og de retlige konsekvenser, som er blevet draget heraf.

Hvad således under en appelsag angår Rettens vurderinger i forhold til national ret – som på statsstøtteområdet udgør vurderinger af de faktiske omstændigheder – er Domstolen kun kompetent til at efterprøve, om denne ret er blevet gengivet forkert. Eftersom undersøgelsen under en appelsag af den retlige kvalificering, som Retten på grundlag af en EU-retlig bestemmelse har givet denne nationale ret, udgør et retligt spørgsmål, er denne undersøgelse derimod omfattet af Domstolens kompetence.

(jf. præmis 77 og 78)

3. Vurderingen af betingelsen om, at en foranstaltning skal være selektiv, kræver en stillingtagen til, om en national foranstaltning som led i en bestemt retlig ordning kan begunstige visse virksomheder eller visse produktioner i forhold til andre virksomheder, der under hensyntagen til formålet med den nævnte ordning befinder sig i en tilsvarende faktisk og retlig situation og således er udsat for en differentieret behandling, der i det væsentlige kan betegnes som forskelsbehandling. Når den pågældende foranstaltning er tilsigtet som en generel støtteforanstaltning og ikke en individuel støtte, påhviler det Kommissionen at godtgøre, at denne foranstaltning, selv om den fastsætter en generel fordel, indebærer fordele alene for visse virksomheder eller visse erhvervssektorer.

For at kvalificere en national skatteforanstaltning som selektiv skal Kommissionen først identificere, hvad der er den almindelige eller normale skatteordning i den pågældende medlemsstat, og derefter godtgøre, at den omhandlede skatteforanstaltning udgør en afvigelse fra den almindelige ordning, for så vidt som den indfører en differentiering mellem erhvervsdrivende, der i forhold til det formål, der forfølges med den pågældende medlemsstats skattesystem, befinder sig i en sammenlignelig faktisk og retlig situation.

Begrebet »statsstøtte« omfatter imidlertid ikke foranstaltninger, der indfører en differentiering mellem virksomheder, som i forhold til det formål, der forfølges med den omhandlede retlige ordning, befinder sig i en sammenlignelig faktisk og retlig situation og dermed umiddelbart er selektive, når

den berørte medlemsstat for det tredje kan godtgøre, at denne differentiering er begrundet, eftersom den følger af karakteren eller den almindelige opbygning af den ordning, som foranstaltningerne er en del af.

Undersøgelsen af betingelsen om selektivitet indebærer derfor i princippet, at den referenceramme, som den pågældende foranstaltning indgår i, på forhånd skal fastsættes, idet denne fastsættelse har en forstærket betydning ved skatteforanstaltninger, eftersom selve tilstedeværelsen af en fordel kun kan godtgøres i forhold til en beskatning, der betegnes »normal«.

Fastlæggelsen af samtlige de virksomheder, der befinder sig i en sammenlignelig faktisk og retlig situation, afhænger således af den forudgående afgrænsning af den retlige ordning, ud fra hvis formål der i givet fald skal ske en undersøgelse af sammenligneligheden mellem den respektive faktiske og retlige situation for de virksomheder, der er begunstiget af den pågældende foranstaltning, og de virksomheder, der ikke er det.

Kvalificeringen af et skattesystem som »selektivt« er dog ikke betinget af, at det skal være udformet på en sådan måde, at de virksomheder, der eventuelt drager fordel af en selektiv fordel, generelt set skal være underlagt de samme skattebyrder som de øvrige virksomheder, men skal være omfattet af undtagelsesbestemmelser, således at den selektive fordel kan identificeres som forskellen mellem den normale skattebyrde og den, som de førstnævnte selskaber er underlagt.

En sådan forståelse af kriteriet om selektivitet ville således forudsætte, at en skatteordning for at kunne anses for »selektivt« skulle være udformet ved hjælp af en bestemt lovgivningsteknik, hvilket ville have til følge, at nationale skattebestemmelser fra starten ville undslippe statsstøttekontrollen alene på grund af den omstændighed, at de var udformet ved hjælp af en anden lovgivningsteknik, selv om de – ved justering og kombination af forskellige skatteregler – havde de samme retlige og/eller faktiske følger. Følgelig kan den anvendte lovgivningsteknik ikke være et afgørende element ved fastlæggelsen af referencerammen.

Det følger af det ovenstående, at en skatteforanstaltnings selektivitet ikke med rimelighed kan vurderes ud fra en referenceramme bestående af nogle bestemmelser, som kunstigt er udskilt fra en bredere lovgivningsmæssig ramme.

(jf. præmis 83, 84, 86-92, 103 og 104)

4. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 85)